

Revisionsrapport – Brister i intern styrning och kontroll inom Luftfartsverkets anslagsfinansierade verksamhet

Som en del av arbetet med att granska Luftfartsverkets (LFV) årsredovisning 2019 har vi granskat vissa delar av den interna styrningen och kontrollen som bedömts vara relevant för revisionen.

Vi vill med denna revisionsrapport uppmärksamma er på iakttagelser från vår granskning av LFV:s anslagsfinansierade verksamhet.

Vi vill att ni svarar på denna revisionsrapport senast 2020-01-17. Beskriv om och i så fall vilka åtgärder ni planerar för att rätta till iakttagelserna.

Sammanfattning

Riksrevisionen har under 2019 granskat LFV:s anslagsfinansierade verksamhet och uppmärksammat brister i den interna styrningen och kontrollen. Vi bedömer att bristerna medför ökad risk för otillåtna anslagsöverskridanden.

Riksrevisionen rekommenderar därför LFV att stärka rutinerna för ekonomisk styrning och uppföljning av den anslagsfinansierade verksamheten. En viktig del i det arbetet är att stärka dialogen mellan den operativa personalen och personal med ekonomiadministrativ kompetens. LFV bör särskilt se över rutinerna för:

- periodisering av kostnader
- genomgång av att kostnader uppfyller gällande regler för att få aktiveras som anläggningstillgångar.

1. Brister i intern styrning och kontroll kopplat till anslagsfinansierad verksamhet

LFV är ett affärsverk som huvudsakligen finansieras med externa medel, det vill säga intäkter av avgifter. Från och med 2018 har myndigheten även erhållit anslaget *Civilt försvar – till Luftfartsverket*¹ som får användas för

- kostnader kopplat till beredskap och civilt försvar inom transportområdet
- åtgärder och investeringar i viss infrastruktur för flygtrafiktjänst.

För 2019 uppgår anslagstilldelningen till 93 miljoner kronor (mkr). LFV:s anslagsfinansierade verksamhet är växande och för 2022 beräknas anslagstilldelningen uppgå till 299 mkr enligt budgetpropositionen 2019/2020. Verksamheten är investeringstung och LFV har påbörjat stora investeringar under 2019. Anslaget ska avräknas kostnadsmässigt och finansiera förvaltningskostnader och kommande års avskrivningar och räntekostnader på gjorda investeringar.

Att driva anslagsfinansierad verksamhet ställer nya ekonomiadministrativa krav på LFV. Myndigheten behöver till exempel förhålla sig till årliga ekonomiska ramar som kostnaderna ska hålla sig inom. Det ställer stora krav på ekonomisk styrning och uppföljning och är särskilt utmanande för LFV eftersom det handlar om att bygga upp en ny verksamhet.

1.1 Felaktigt periodiserad kostnad

LFV:s internrevision har under 2019 granskat den anslagsfinansierade verksamheten och har då uppmärksammat Riksrevisionen på en delfakturerings av ett uppdrag för arbete utfört under 2018 på 221 tusen euro (cirka 2,3 mkr). Leverantören fakturerade LFV den 18 december 2018, men fakturan krediterades efter önskemål från LFV. Leverantören slutfakturerade i stället uppdraget den 15 februari 2019 på totalt 351 tusen euro (cirka 3,7 mkr). Av slutfakturan framgår att merparten av kostnaden avsåg 2018, men att visst arbete även utförts under 2019.

Trots att en stor del av arbetet var utfört under 2018 hade inte LFV i årsredovisningen för 2018 periodiserat kostnaden och belastat anslaget. Om LFV hade periodiserat kostnaden i enlighet med gällande regelverk och avräknat anslaget i enlighet med 12 § anslagsförordningen (2011:223) skulle LFV ha överskridit anslagskrediten som 2018 uppgick till 270 tusen kronor.

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende Trafikverket inom utgiftsområde 22 Kommunikationer. Anslag 1:1 och anslagspost 2.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar LFV att stärka rutinerna för ekonomisk styrning och uppföljning av den anslagsfinansierade verksamheten. En viktig del i det arbetet är att förbättra dialogen mellan den operativa verksamheten och personal med ekonomiadministrativ kompetens.

Vi rekommenderar särskilt LFV att se över rutinerna för periodisering av kostnader för att säkerställa att LFV avräknar anslaget i enlighet med kraven i 12 § anslagsförordningen.

1.2 Felaktigt redovisad kostnad som anläggningstillgång får stor anslagspåverkan 2019

När vi granskade LFV:s delårsrapport per 2019-09-30 uppmärksammade vi en omföring som i september 2019 belastade anslaget med 32,3 mkr. Omföringen avsåg kostnader för anskaffning av prototyper till kommunikationsutrustning som LFV tidigare hade aktiverat som pågående nyanläggningar. LFV beställde prototyperna den 3:e oktober 2018 och LFV fick dem levererade i juni 2019.

Syftet med framtagande av prototyperna har varit att ge LFV underlag för att kunna kravställa den serieanskaffning av kommunikationsutrustning som LFV kommer göra under 2019 och 2020. Det har aldrig varit aktuellt att använda prototyperna i operativ drift.

LFV hade tidigare bedömt att kostnaderna uppfyllde kriterierna för redovisning av anläggningstillgångar enligt 5 kapitlet 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Kostnaden för anskaffningen skulle därmed inte belasta anslaget 2019, utan istället i takt med anläggningarnas avskrivningstid.

I månadsskiftet augusti/september 2019 gick ekonomienheten igenom anskaffningen av prototyperna närmare och bedömde då att kostnaderna inte var aktiverbara. Utifrån genomgången tog LFV beslut om att skriva ner den pågående nyanläggningen och i stället redovisa utvecklingskostnaderna som övriga externa driftkostnader.

Konsekvensen av nedskrivningen är att anslagsbelastningen 2019 har ökat med 32,3 mkr. Det är en väsentlig ökning i relation till LFV:s anslagstilldelning på 93 mkr och den av regeringen beviljade anslagskrediten på 2,8 mkr.

Trots den stora nedskrivningen kommer LFV sannolikt inte att överskrida anslaget och den beviljade anslagskrediten 2019. Orsaken är att det har uppstått betydande förseningar i projektet vilket medför att kostnaderna 2019 kraftigt underskrider budget. Om LFV hade upparbetat kostnader enligt plan skulle det inneburi stor risk för ett

anslagsöverskridande och/eller att LFV hade fått skjuta på pågående aktiviteter till 2020, vilket skulle ha fått negativa konsekvenser för verksamheten.

LFV:s hantering av kostnaden för anskaffningen av prototyperna visar att myndighetens rutiner för styrning och uppföljning av kostnader kopplat till den anslagsfinansierande verksamheten har varit otillräckliga.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar LFV att stärka rutinerna för genomgång av om kostnader uppfyller kriterierna för redovisning av anläggningstillgångar. Vi bedömer att det är särskilt viktigt att göra en sådan noggrann genomgång inför en anskaffning.

Ansvarig revisor Stefan Andersson har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Andreas Andersson har varit föredragande.

Stefan Andersson

Andreas Andersson

Kopia för kännedom:

Regeringen

Infrastrukturdepartementet